

El balneari dels 'capos' russos

La màfia russa, aliada amb elits ex-comunistes, emblanqueix milers de milions de pessetes a l'Europa occidental, mitjançant una trama empresarial, que arriba als Països Catalans. EL TEMPS ha entrevistat Jürgen Roth, periodista alemany, investigador del crim organitzat.

"Et farem bocins", van dir els segrestadors a l'empresari Evgueni Tokàrev. Això no passava al Xicago dels anys 20 ni al Moscou dels anys 90, sinó a Torrevella (Baix Segura), fa poques setmanes (14 setembre), en el tercer segrest misteriós des de principi d'any. Tokàrev, que a Rússia feia classes de psicologia per a aplicacions militars, ara dirigeix el restaurant de luxe Arbat d'aquesta població.

L'empresari fou segrestat, diu, perquè s'havia negat a pagar quan la màfia russa va voler extorquir-lo. Potser és un episodi de violència aïllat, però no únic. La màfia russa devia tenir alguna cosa a veure amb el brutal assassinat d'un matrimoni ucraïnès i la seva filla de set anys a Casares (Màlaga) el mes d'agost del 1995, en un crim encara no resolt.

L'experiència amb final feliç de Tokàrev, que dies després fou rescatat per la Guàrdia Civil, podia haver acabat d'una manera molt més tràgica. En tot cas, afegeix un capítol més a la història de la implantació de la màfia russa al nostre país. Tot comença amb el crim financer i l'emblanquiment de diners, que sembla molt més net, però s'acaba vessant sang per mantenir el monopoli del sindicat criminal.

L'arribada de la màfia russa als Països Catalans es relaciona directament amb la desintegració de l'ex-Unió Soviètica, l'absorció de l'economia per la màfia i la fuga contínua de capitals cap a l'Europa occidental per tal d'em-

blanquir els diners procedents d'activitats criminals.

"La fuga de capitals des dels països de l'est és enorme. Hom calcula que, aquests dos últims anys, dels 40.000 milions de pessetes que cada any inverteix a Europa, la màfia russa n'ha invertits 6.800 a l'estat espanyol. Juntament amb Suïssa, l'estat espanyol té un paper important en l'emblanquiment d'aquests diners, perquè és on tots els padrins coneguts de la màfia russa tenen la

màfia organitzada que operi internacionalment no disposa de les primeres matèries del país ni domina quasi tota l'economia, ni té una influència tan gran dins l'estament militar ni arriba a instàncies tan altes dins l'estat com la màfia russa, diu Roth. Respecte a la fuga de capitals, amb la *perestroika* i la desintegració consegüent dels sistemes comunistes, les elits conductores del país van decidir de transferir a l'estranger el patrimoni del partit i de la KGB (serveis d'espionatge russos).

Les tesis de Roth, que parla d'una trama de més de sis-centes empreses en tota la República Federal Alemanya, Àustria i Suïssa, encaixa perfectament amb el fet que molts ciutadans d'ex-repúbliques soviètiques amb rubles d'origen dubtós inverteixin últimament a les costes del nostre país, sobretot en propietats i empreses turístiques i immobiliàries (vegeu EL TEMPS, núm. 593, 599, 623 i 624).

Les conclusions de la investigació del periodista alemany també encaixen amb l'intent de compra de l'hotel Palmira Beach de Palma de Mallorca amb diners del PCUS (Partit Comunista de la Unió Soviètica), l'any 1990. En aquesta ocasió, l'operació es va fer a través de la societat financera Baltic Ship Company, amb seu a Leningrad (avui Sant Petersburg), dues empreses alemanyes i la societat anònima Romanespaña Intergrupo, registrada a Ciutat de Mallorca. El cap visible d'aquesta última era llavors Piotr Vassetski,

L'arribada de la màfia russa al nostre país es relaciona amb la desintegració de l'URSS i la fuga de capitals cap a Europa occidental.

residència. És on inverteixen els diners en negocis immobiliaris i en turisme". Ho diu Jürgen Roth, conegut periodista d'investigació alemany, en una entrevista concedida a EL TEMPS amb motiu de la publicació del llibre *La màfia russa. El sindicat del crim més perillós del món* (Hamburg, Rasch & Rohring).

La màfia més poderosa. Cap

presumpte agent de la KGB i fins fa pocs anys especialista a netejar els cadàvers de la morgue de Sant Petersburg. El preu del Palmira Beach era de 3.000 milions de pessetes, però finalment la compra no es va fer perquè restà sense pagar l'últim termini (vegeu EL TEMPS núm. 599).

A la pregunta de per què Occident, que durant anys havia lluitat eficaçment contra les infiltracions del bloc soviètic, no es protegia més de la invasió de la màfia russa, cada cop més evident, Jürgen Roth no s'hi pensa ni un instant: "Rússia és un poder econòmic i volen fer-hi negocis. No importen gaire els socis. Això entra en l'essència de l'economia de lliure mercat. L'opinió pública identifica la màfia amb la sang. Però el crim organitzat, especialment la criminalitat econòmica, fins ara era a penes visible per al ciutadà normal. I mentre la policia europea lluita inútilment sense mitjans per destruir l'imperi del

crim, els polítics comencen a considerar seriosament l'amenaça quan ja és massa tard".

La màfia russa s'infiltra en el sistema econòmic europeu a base d'extorquir les empreses que fan negocis amb països de l'est, i perquè no hi ha alternativa; és a dir, gairebé no hi ha empreses lliures de màfia, tal com confirmen tots els empresaris que fan alguna activitat allà —o que s'han plantejat de fer-n'hi cap—. "En el moment que els empresaris occidentals comencen a tenir interessos financers a l'ex-Unió Soviètica cauen sota la tutela de la màfia. I ara ja no paguen la protecció amb diners, sinó amb participacions en els negocis", afirma Jürgen Roth.

Naturalment, d'això, se n'aprofiten els empresaris d'aquí, quan compren primeres matèries a les empreses mafioses a un preu inferior al del mercat. Aquestes pràctiques —ho admeten extraoficialment fins i tot alguns cònsols— són a l'ordre del dia. Els em-

presaris europeus es converteixen llavors en un engranatge més de la rentadora de diners procedents d'activitats criminals. Precisament per això i perquè la màfia russa utilitza paradisos fiscals com Suïssa, Liechtenstein, Luxemburg, Xipre i les illes del Canal de la Mànega, a les autoritats judicials europees, els és cada vegada més difícil de distingir el flux de diners bruts del de diners legals.

Sexe, droga i xantatge. Però quins negocis controla la màfia russa fora del seu país? "El sector de la prostitució, la rentada de diners, el tràfic de cotxes robats, les estafes financeres, el xantatge, l'extorsió i les inversions dels diners criminals en el camp immobiliari i el turisme", diu Roth, que investiga les màfies des de fa anys i que té traduït a l'espanyol *Europa en manos de la mafia* (Anaya & Mario Muchnik). La màfia russa controla "solament" això, a més de guanyar terreny en el comerç de

Unitat de la policia especial antimàfia en acció. No hi ha cap cooperació entre les unitats russes i l'Europol, perquè, segons Jürgen Roth, se sap que la màfia ha comprat "una gran part del Ministeri de l'Interior". (Foto: Arxiu / EFE)

"Cada dia els russos obren una societat a Suïssa"

Jürgen Roth, periodista d'investigació, especialitzat en la màfia i autor de diversos llibres, treballa a Hamburg, envoltat de papers perfectament classificats.

—*Quina importància té la implantació de la màfia als paradisos fiscals europeus?*

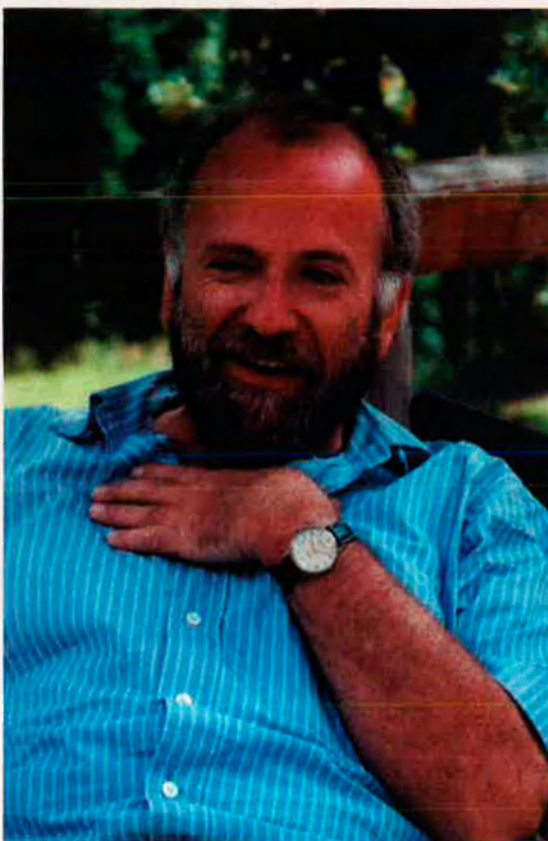
—Suïssa és el país on més diners s'emblanqueixen. Al cantó de Schwyz, conegut per les seves generoses lleis fiscals, els russos obren cada dia una nova societat fiduciària (societat que representa tercers, tant persones físiques com jurídiques). Pel que fa a Xipre, les inversions de la màfia russa hi tenen un paper decisiu. Els bancs estan francament contents que hi ingressin tants diners il·legals.

—*El llibre parla d'operacions de tràfic d'osmi i plutoni a la Gran Canària. Quin volum té a Europa el tràfic de substàncies atòmiques?*

—No hi ha xifres exactes del comerç radiactiu. Només és segur que hi ha una gran oferta al mercat. En particular, els països de l'Orient Pròxim i Mítjà, com per exemple l'Iran, proven d'obtenir aquest material per fabricar armes atòmiques. Pel que fa a les Canàries, són importants en la mesura que comerciants de plutoni, tant alemanys com espanyols, les fan servir de base dels seus negocis, perquè la policia no els ha amoïnats gaire fins ara, però no són pas la base més representativa.

—*En quina situació es troben les organitzacions criminals als països satèl·lits de la vella Unió Soviètica?*

—A Eslovàquia, Hongria i Txèquia, hi ha, si més no, un sistema legal que funciona i un intent parcialment eficaç

de perseguir el sindicat criminal. A més, no tenen la cultura del crim que hi ha a l'ex-Unió Soviètica. Pel que fa a les repúbliques bàltiques, hi governen els sindicats criminals, que col·laboren estretament amb la màfia russa, i cada vegada s'estenen més cap a l'oest. Però també tenen un sistema legal que en part funciona i una premsa crítica.

—*Com va planificar i desenvolupar la seva investigació?*

—La recerca només va ser possible gràcies al suport d'un gran nombre de departaments de policia, també de Rússia i d'Ucraïna. La majoria d'informacions provenen de fonts policiaques d'Àustria, França i, naturalment, d'Alemanya. Les dificultats no van ser superiors a les que es presenten quan investigues un àmbit qualsevol de la criminalitat organitzada d'Europa. E. I.

les drogues sintètiques, de tenir superfícies enormes de cultiu d'opi al Kazakhstan i a l'Uzbekistan i de cooperar amb la màfia italiana i els càrtels colombians en el camp del comerç internacional de la droga.

Al nostre país, i a la resta d'Europa, fonts de la policia sovint relacionen la màfia russa amb l'anomenada "tracta de blanques", és a dir, dones reclutades als països de l'est, dutes més o menys enganyades amb correus, que acaben en un club nocturn de qualsevol poble d'estiueig o en una carretera de mala mort sotmeses a una de les pitjors formes d'esclavatge modern. Al nostre país, a més, també han estat decomissades càrregues de droga que tenien l'ex-Unió Soviètica per origen o destinació. (Així l'hivern del 1995, 944 quilos de marihuana foren decomissats del vaixell Nolzwe al port de Barcelona.)

"Els països mediterranis no són solament perquè la màfia russa hi descansi de la seva feina tan dura. És que es creuen que hi poden emblanquir els diners sense maldecaps. Això a part, els veuen com l'espai més important on poden retirar-se els membres de la màfia russa més buscats", explica Roth amb un deix d'ironia. Potser era descansar i retirar-se a les Illes Balears el que pretenia Aleksandr Nàumov després de fer-se operar d'una hèrnia discal a Barcelona l'octubre del 94 (vegeu EL TEMPS núm. 593). Però Nàumov, ex-presidentari i ex-taxista, va morir poc després metral·lat dins el cotxe en un carrer de Moscou.

Ara sabem que Nàumov era un dels líders més representatius de la Dulgoprudenskaia, un dels sindicats de gàngsters russos més grans i perillosos de Rússia. Un sindicat criminal amb importància capital en el camp de la prostitució i de l'extorsió, implantat sobretot a Alemanya i a Hongria. La Dulgoprudenskaia, a més, es compon principalment de vells esportistes de lluita (els qui l'havien conegut corroboren la corpulència de Nàumov) i fou un dels primers sindicats criminals a aventurar-se a passar a occident. Aleksandr Nàumov ja no hi és, però és significatiu que

ARXIU / EFE

La màfia russa controla la prostitució també fora del seu país. A Europa, fonts de la policia sovint relacionen la màfia russa amb la "tracta de blanques", dones reclutades als països de l'est que acaben en un club nocturn qualsevol.

la seva família hagi continuant venint al nostre país i finalment s'hagi establert a la Costa Brava.

Tot i que dins l'Europol funciona un sistema d'informació que aplega les activitats de la màfia russa a Europa –segons Roth–, no hi ha cap cooperació entre les unitats de policia anticrim organitzat a Rússia i els seus homòlegs de la policia occidental, cosa comprensible, perquè se sap que la màfia ha comprat "una gran part del Ministeri de l'Interior".

El ràpid desenvolupament de la màfia russa i la seva infiltració en les àrees d'influència del país ha estat possible perquè en el sistema comunista ja hi havia una economia a l'ombra i perquè en les repúbliques ja funcionava perfectament la cooperació entre els clans criminals i la *nomenklatura*. "La màfia russa, més ben dit: la criminalitat organitzada dels països de l'Europa de l'Est, és una combinació de criminals tradicionals, d'alts quadres de la *nomenklatura* comunista i una aliança d'aquests dos factors de poder en la societat. Avui la màfia controla el 95% dels bancs de tot Rússia, i es calcula que a final d'any

VALENVIO

**Totes les solucions
als enviaments
publicitaris**

Mailings publicitaris.

Adreces.

Manipulats.

Plastificat de revistes.

Tarifes publicorreu.

VALENVIO

Campos Crespo, 57 • 46017 València

Tel. 378 93 52 Fax 357 41 06 • valenvio@aemd.es

Asociación Española de Marketing Directo

AGENCIA COLABORADORA DE CORREOS

ASOCIACIÓN DE SERVICIOS DE PUBLICIDAD

Molts crims de la màfia russa no es resolien mai. Tot comença amb l'emblanquiment de diners, però s'acaba vessant sang per mantenir el monopoli del sindicat criminal.

DISPROIN
LEVANTE, S.L.

Poeta Artola, 22, baixos
46021 València
Tels. (96) 361 36 65
393 07 83
Fax (96) 361 32 51

DISTRIBUÏDOR OFICIAL PRODUCTES OFICINA **3M**

ORDINADORS
GENERAL
PC

LEXMARK

Distribuidor Autoritzat
Informàtica Personal

**ORDINADORS
IMPRESSORES
CONSUMIBLES
I ACCESSORIS**

IBM

Apple

Canon

EPSON

LLOGUER I SERVEI TÈCNIC PRODUCTES VISUALS **3M**
RETROPROJECTORS P.C.L. PANTALLES

MULTIMÈDIA - OFIMÀTICA

CD ROM - LLIBRES - JOCS - SOFTWARE

TENDA EXPERTA EN INFORMÀTICA

controlarà la totalitat del sistema financer", afirma Roth contundent. I afegeix: "La màfia russa s'ajuda de l'antiga cordada de la STASI (policia secreta de l'ex-República Democràtica Alemanya) per lligar la xarxa logística de les seves inversions a Europa de diners procedents d'activitats criminals".

Val a dir que el grup empresarial Nordex, amb seu a Viena, i el seu president Grigori Loutchanski, presumpte agent de la KGB, eren dos dels protagonistes del llibre *La màfia russa. El sindicat del crim més perillós del món*. Roth acusa Loutchanski, que ha estat investigat pels serveis secrets dels Estats Units, Alemanya i la Gran Bretanya, de ser en realitat el cap d'una organització en part criminal. La seva missió: canalitzar i emblanquir inversions milionaries procedents d'activitats criminals d'empreses russes i de l'estat. Loutchanski va néixer a Riga (Letònia), on va estudiar econòmiques i va arribar a vice-rector de la universitat. Al 1987 presideix el combinat agrari Adaschi. Dos anys després, el desembre del 1989, funda Nordex en territori suís, però amb seu a Viena. Al 1993 l'empresa, que es dedica al comerç de primeres matèries, sobretot de petroli, ja s'ha expandit d'una manera espectacular: té 140 filials i un volum de negoci oficial de 250 mil milions de pessetes.

Hem dit que Nordex i Loutchanski "eren" protagonistes del llibre perquè, malauradament, n'han censurats alguns paràgrafs. Hem demanat a Jürgen Roth per què. "Es refereixen a directius d'alt rang dins la màfia russa, que fins ara actuaven a Alemanya sense cap impediment. Són empresaris molt ben considerats i que tenen molta influència en l'economia. Atès l'alt preu d'entrar en un litigi, a vegades de cinc milions de marcs (prop de 500 milions de pessetes) per procés, no ens podem permetre un procediment judicial. Això ens arruïnaria, a mi i a l'editorial. Es demostra de nou una cosa. Que poderosa que s'ha tornat la màfia russa en aquest temps".

Equip d'Investigació